

DIRVA

Nr. 127

Lapkritis-November 3, 1961

Cleveland, Ohio

Sovietai prievartauja Suomiją

Skandinavų valstybių ministrų kabinetai buvo skubiai sušaukti savo kraštuose svarstyti nepaprastą Sovietijos notą Suomijai, kad ši įsijungtų į pasitarimus dėl bendros gynybos prieš "galimą Vakarų Vokietijos ir jos sąjungininkų ataką".

Skandinavų spauda, nors dar ir neturėdama konkretnių davinų, spėlioja, kad šis rusų rei-

kalavimas nori įvesti sovietų karines bazes Suomijon, kaip Antrojo pasaulinio karo metu buvo padaryta Pabaltijo valstybėse. Švedijos, Danijos ir Norvegijos ministrų kabinetai antradienį turėjo svarbius pasitarimus.

Sovietų reikalavimas, pirmadienį gautas be jokio ankstyvesnio pranešimo, rado Suomijos prezidentą Urho Kekkonen ir užsienų reikalų ministrą Ahti Karjalainen užsienyje, atostogaujant Havajuose.

Suomijos ministrų kabinetas buvo susirinkęs specialiam posėdžiui, bet nepadarė jokio pranešimo. Prezidentas Urho Kekkonen sekmadienį kalbės per radiją ir televiziją.

Sovietų nota taip pat puolė Norvegiją ir Daniją, NATO narius, už bendradarbiavimą su "Vakarų Vokietijos militaristais".

Kada 1948 m. Suomija ir Rusija pasirašė karo paliaubų sutartį, sovietai atsisakė laivyno bazės suomių Porkkala Udd teritorijoje. Dabartinis sovietų žygis vėl kėsina į šią ir kitas galimas bazių vietas.

Suomių nesantaika su Rusija nėra nauja istorija. Kada sovietai užpuolė suomių 1939-1940 metais, Suomija neteko 67,000 karių per 105 dienas ir parodė didžiulį pasaulyje karinį narsumą.

Tada Maskva rėkė: "Vieną ir paskutinį kartą suomių turi būti nušluoti nuo žemės paviršiaus. Jie turėjo dingti kaip dingo suomių kaimynai pietuose: Latvija, Estija ir Lietuva."

Ir ataka prasidėjo. Čia Suomijai teko kovoti, kaip nykštukui prieš milžiną ginant 700 mylių sieną su 50 kartų didesniu kaimynu, kuris kėlė įvairias sunkias problemas per paskutinį šimtmetį.

Rusai prieš suomių siuntė 36 divizijas. Taigi didesnė jėga, negu visos dabartinės NATO armijos.

Anglija ir Prancūzija suomiams mažai galėjo padėti. Anglija, kovodama kitur, pasiūlė 3000 vyrų ir 30 patrankų...

Suomių kariuomenė neturėjo tolimo šaudymo artilerijos. Bet suomių pradžioje grobti sovietų artilerijos pabūklus. O kadangi suomių artilerijos šoviniai buvo to paties kalibro, kaip ir rusų, sovietų gera artilerija ir suomių dar geresnis taiklumas buvo pulki kombinacija.

Šimtas penkiasdešimt tūkstančių pilkai uniformuotų moterų, garsūs Lotta korpusas, įsteigtas pagal Lotta Svard patarimą, kuri atsisakė pasilikti namie, kada jos vyras išėjo į Suomijos -- Rusijos karą 1809 m., stovėjo fronte.

Suomiai niekada neleido savo moterims kariauti fronto linijose, nors jos ir dažnai protestavo dėl didelio rusų moterų

skaičiaus raudonojoje armijoje. Suomių moterys krovė šovinius į pabūklus, dirbo kaip ryšininkės, signalizuotojos, sanitarės, ir valdė ne vieną žvalgybos laivą.

Tuo būdu Suomija sulipdė net 16 kovos divizijų. Be šių moterų, pagal pačio Suomijos prezidento pranešimą, būtų buvę tik 12 divizijų. Beveik 16% Suomijos gyventojų tomis dienomis buvo fronte. Ir jie, kiek pajėgę, atsilaikė.

Suomijai prieš Sovietiją teko kovoti ir antrą kartą paskutinio karo metu. Tada, Sovietija jau remiama Vakarų, priverstė Suomiją atsisakyti kai kurių savo sričių ir mokėti sovietams dideles sumas tariamų karo nuostolių.

Suomiją ir tai kantriai pakėlė. Bet ar ilgam laikui? buvo nuolat klausama. O dabar, kada vėl prasidėjo notos, kad reikalauja naujų bazių -- tas laikas atrodo labai trumpas. Arba suomiams teks vėl mirti su ginklais rankose arba juos užlies komunistinė Maskvos lava.

Amerika ruošiasi iššauti į erdvę ne vieną, bet tris žmones...

Saturno tėvas von Braun apie konkurenciją erdvėje

Praeitą savaitę, kaip jau rašėme, Amerika išbandė naują raketa Saturną, kuri buvo pati galingiausia, kokią iki šio laiko amerikiečiai kada iššovė į erdvę.

Šis pirmas bandymas davė gerus rezultatus ir po devynių kitų tos pat rūšies raketų iššovimų, manoma, kad 1964 metais jau bus iššauta operacinei misijai atlikti.

Saturno tipo raketa yra skirta grynai erdvių tyrinėjimui ir ji galės iškelti į erdves tris žmones. Pirmieji bandymai patenkins jo konstruktorių dr. Wernher von Braun ir jo padėjėjus iš George Marshall Space Flight Center.

Raketa Saturnas yra Dr. von Brauno naujas kūrinys. Jo vadovaujamas centras paruošė Redstone raketa, kuri buvo panaudota Shepardui ir Grissomui iššauti, ir Jupiterį, išmetusį pirmąjį satelitą. Nežiūrint rodamos opozicijos, Dr. von Braun įrodė reikalą pagaminti raketa, kuri sugebėtų išmesti į erdvę keliolikos tonų erdvių laivą.

Vasario 16 Gimnazijos mokytojai. Sėdi iš kairės: K. Motgabis, Stp. Vyktintas, S. Antanaitis, direktorius kun. dr. L. Gronis, bendrabučio vedėja Vyktintienė, kapelionas kun. dr. J. Navickas, H. Motgabienė, dr. G. Valančius. Stovi: kun. J. Dėdinas, Weiland, dail. A. Krivickas, Powns, F. Skėrys, inspektorius P. Gailius.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS BŪKLĖ, MOKYTOJAI IR MOKINIAI

Iš direktoriaus kun. dr. L. Gronio pranešimo

Didelė garbė teko man Krašto Valdybos kvietimu 1960 m. spalio mėn. 10 d. perimti Vasario 16-sios Gimnazijos Direktorius pareigas. Ne tik garbė, bet drauge ir didelė atsakomybė vadovauti vienintelei lietuvių pilnai gimnazijai laisvajame pasaulyje.

Nėra man reikalo aiškinti Tamstoms, kokios didelės reikšmės turi šis mokslo židinys, mums tremtiniams, ir tremtyje augančiai bei gimusiai jaunajai lietuvių kartai. Pakanka priminti, kad šiuo mokslo židiniu domisi ir sielojasi plačiame laisvajame pasaulyje, ypač Amerikos Jungtinėse Valstybėse išblaškyti taurūs lietuviai, o ne vien tik Vokietijoje esanti PLB Bendruomenė, kuriai tenka garbė jos gyvenamajame krašte turėti šią įstaigą ir joje taip lengvomis sąlygomis mokslinti ir auklėti krikščioniškai lietuviškoje dvasioje savo vaikus.

Atsižvelgdamas į taip didelę šios gimnazijos reikšmę ir kilusius praėjusiais metais nesusipratimus tarp buv. Krašto V-bos ir Chicagos Rėmėjų Komiteto, tik po ilgesnio svyravimo ir užtikrinimo, kad aukos ir toliau iš minėto Komiteto bus teikiamos, pagaliau sutikau gelbėti Gimnazijos keblią būklę ir perimti direktoriaus pareigas.

Pradėdamas smulkesnį metinį informacinį pranešimą apie Vasario 16-sios Gimnazijos gyvavimą, pirmiausia noriu pareikšti didelę padėką Dievo Apaizdai, kurios palaima lydėjo Gimnaziją per šį laikotarpį ir apsaugojo nuo įvairių sunkumų. Taip pat norėčiau pasidalyti dideliu džiaugsmu, kad praėjusių metų eigoje neturėta finansinių sunkumų ir išsiversta be jokių kritiškų momentų. Už tai tenka čia taip pat pareikšti didelis dėkingumas visiems būrelių vadovams su kun. B. Sungintu priešakyje ir būrelių nariams, BALFui su jo direktorium kan. Končiumi, visai eilei atskirų asmenų ir organizacijoms vienietams, Chicagos Gimnazijai Remti Komitetui su jos pirmininku A. J. Gulbinsku, klubams, bankams, draugijoms, kurie su visu uolumu telkė ir teikė Gimnazijai medžiaginę paramą.

Čia tenka taip pat išreikšti

gilią padėką ir dabatinei PLB Vokietijos Krašto Valdybai su jos pirmininku kun. Br. Liubinu, kurios pastangomis buvo (Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISUR

• JAV vyriausybės stipri delegacija, vadovaujama paties Valstybės sekretoriaus Dean Rusk, lankosi Japonijoje. Oficialiai pranešama, kad tai ekonominių reikalų aptarimai. Nors delegacijos sudėtyje nėra karinių reikalų specialistų, bet iš Maskvos pasigirdo balsų, kad tai pasiruošimas užpulti Sovietų Sąjungą.

• JAV vyriausybė planuoja užsienio prekybą su nekomunistiniais kraštais, kuri išvystytų naujas ir geresnes bendradarbiavimo sąlygas ir galimybes.

• Sovietų išsprogdintos 50 megatonų atomų bombos radioaktyvūs krituliai jau pasiekė Aliaską ir Kanadą.

• Britų Hondure oraginas Hattie jau užmušė 200 žmonių ir kelis šimtus sunkiai sužeidė. Padaryta didžiuliai nuostoliai. Aukų yra ir Gvatemaloje, prie Britų Honduro sienos.

• JAV sostinėj Washingtone buvo suvažiuavę virš 750 moterų, kurios demonstravo prieš atominis bandymus ir ginklavimąsi. Kai kas tas moterų demonstracijas, kurios pasireiškė ir kitose krašto vietose, pavadino "nauja, gražia ir nekalta talka", bet tik ne Amerikai. Jau vien Mrs. C. Eaton dalyvavimas labai daug ką pasako.

IŠ A.L. TAUTINĖS SĄJUNGOS VALDYBOS VEIKLOS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos posėdyje, kuris įvyko spalio 26 d., E. ir V. Čekų bute, Woodhaven, N. Y., pirm. V. Abraitis padarė išsamų pranešimą apie iš skyrių gautus, tautinę veiklą liečiančius pageidavimus bei pasiūlymus. Daug dėmesio buvo skirta Philadelphia skyriaus veiklai, jų dideliems užsimojimams ir Bostono judriam skyriui, o taip pat Chicagai.

• Jaunųjų tautininkų įstatus nutarta užbaigti ir paskelbti poros savaičių laikotarpį.

• Dr. B. Nemickas, būdamas įsipareigojęs rūpintis Sąjungos atstovavimu bendrinėse organizacijose, apibūdino šiuo metu jose vykstančias nuotaikas: Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryba, Bendrame Amerikos Lietuvių Šalpos Fonde ir Lietuvos Laisvės Komitete.

• A. Senikas painformavo, kiek atlikta A. Smetonos monografijos darbuose. Aplanai, šis posėdis buvo skirtas apsvastyti būdus ir priemones, kaip Sąjunga galėtų efektingiau pasidaryti bendram tikslui — Lietuvos laisvės klausimo kėlimui, kuriuo rūpintis, paskutinių politinių įvykių šviesoje, yra įpareigotas kiekvienas lietuvis.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

DIDYSIS MELAS

Taip atsitiko, kad beveik tuo pat metu, kai viena Clevelando radijo stotis (WDOK) papildė savo programą pusvalandžiu, pavadintu "didysis melas", tikslu duoti klausytojams informaciją apie komunistinį melą, čia pat įsiteisino dar ir nauja organizacija -- Clevelando Taryba informacijai apie komunizmą (Cleveland Council for Information on Communism). Tai vis sveikintina iniciatyva, kad ir keliais dešimtmečiais pavėluota.

Bet juk ne vienas daiktas Amerikoje keičia savo pavaldą, savo išmieras ir, tuo pačiu, savo pavadinimą. Jei cigaretė, centimetru ilgesnė, jau gauna "karališką" titulą, jei svaras skalbimo miltelių tik kiek didesnė dėžutė, gauna milžino pavadinimą, tai nenuostabu, kad per 40 metų ir besiplečiantis komunistinio melo turi gauti papildomą titulą, nors melas melu ir lieka. O vis tik atrodė, kad pradėdama suprasti, jog tai ne eilinio plepalo būta, o -- didžiojo melo.

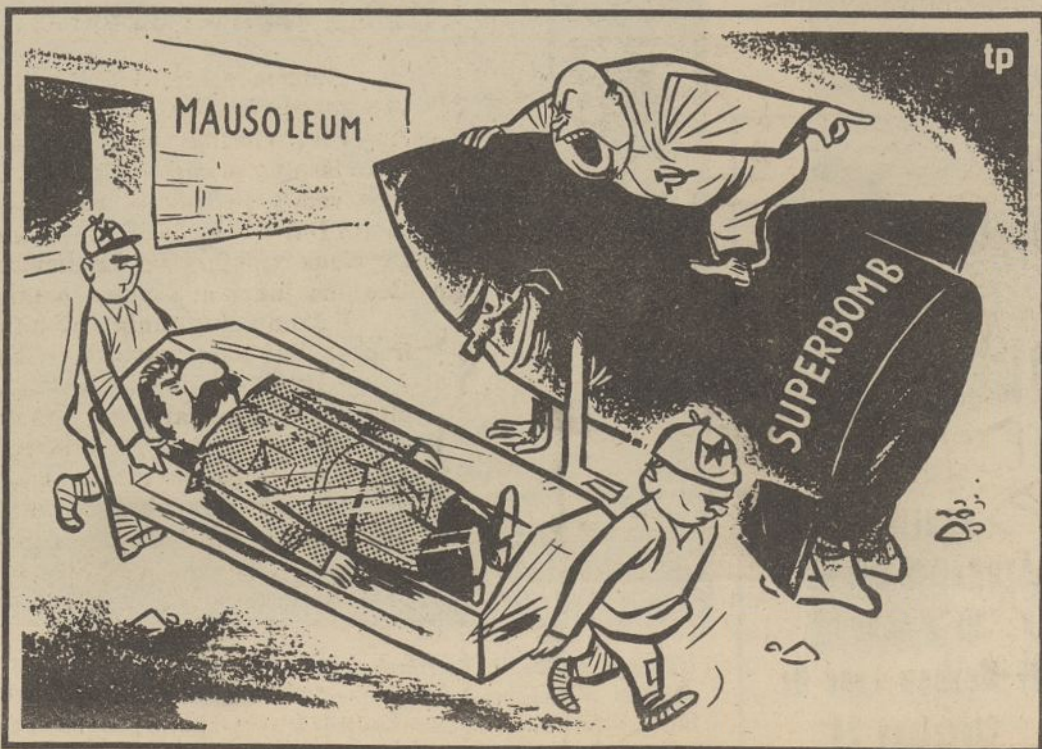
Melo, kuris nebetelpa užsienio korespondencijų skiltyse, Melo, nebetelpancio kogezistencijos politikoje, Melo, kurį ant savo kailio pradeda jausti amerikietis, pasigendąs kai kurių paaiškinimų rock and roll muzikos protarpuose.

Medžiagos rinkimas apie komunizmą ir tos medžiagos pertekimas visuomenė yra teoretinis bandymas, galintis sustoti pusiaukelėje arba likti geros valios organizacijų archyvuose, jei nebus laiku suprata susigriebti ir žvelgti melui staciai į akis. Žvelgti ne vien kaip į melu persunktą teoriją, bet kaip į gyvenime besireiškiančią tikrovę, vakar griovusią Stalino paminklus Sovietų sąjungos miestų aikštėse, jų vieton stant naujus stabus, šiandien kreipiantį laisvojo pasaulio dėmesį ne vien į Berlyną, bet jau į pavojingus atominio amžiaus užnuodytus debesų kldus.

Komunizmo politika nemėgsta koncentruoto laisvojo pasaulio dėmesio į vieną tašką. Dėmesys privalo būti išblaškytas, pavojų centrai aiškiai nenusakyti.

Jei sovietų politikos žinovai ir vyriausybės tais reikalais patarėjai galvoja pramatę, kad sekantis sovietų politikos žingsnis eis pagal apibrėžto plano pirmą punktą, o sovietai sugalvoja pradėti nuo trečiojo, rezultate -- visiškas pasimetimas ir seka naujas mėnesiais trunkančios "nuomonių suderinimas", jei jis iš viso įmanomas.

Komunizmą suprasti, nereikia ieškoti senų Markso teorijų, bet reikia sugebėti jį užuosti, kai jis čia pat, prie jūsų durų.

-- Išneškit, jis persekiojo žmoniją!..

Vasario 16 Gimnazijos tautinių šokių grupės šokėjai ne kartą reprezentavę Lietuvą tarptautiniuose parengimuose Vokietijoje. Nuotraukoje iš kairės: Ošurkaitė, Plukaitė, Sakalauskaitė, Vykintaitė, Kušneraitytė, Valaitytė, Šverinaitė, Kelerytė. Užpakaly stovi: Juozaitis, Duda, Pociūlis.

Vasario 16 Gimnazijos būklė...

(Atkelta iš 1 psl.)

gautos iš vokiečių įstaigų gana didelės sumos Gimnazijos patalpų remontams, baldams ir kitoms reikalingoms. Kr-to Valdybos rūpesčiu iš Bonnos ir vietos Krašto atitinkamų Ministerijų gautas pažadas suteikti 300,000 DM pašalpą naujų Vasario 16 Gimnazijos klasių ir valgyklos patalpų statybai.

Po šio įvado, noriu suteikti Tamstoms bent trumpais bruožais svarbesnių davinį iš Vasario 16-sios Gimnazijos praejusių metų laikotarpio.

MOKYTOJAI

Po pernykščių vasaros atostogų mokslo pradėtas be direktoriaus ir vieno pagalbinio mokytojo. Buvo likę tik 14 mokytojų. Man, perėjus direktoriaus pareigas, ir tuojau pakvietus vieną pagalbinį, o vėliau mergaičių kūno kultūros ir tautinių šokių mokytoją, pedagogų skaičius pakilo iki 16. Lietuvių -- 12, vokiečių -- 3, anglas 1. Iš jų 7 akademikai, 3 akademikai -- kandidatai, 3 su specialiu mokslu (muzikos, meno, kūno kultūros) ir 3 su viduriniu mokslu, 13 vyrų ir 3 moterys. Iš 12 lietuvių mokytojų 9 buvo etatiniai su pilnu atlyginimu ir 3 neetatiniai -- pagalbiniai (jų tarpe 2 bendrabičių vedėjai). Etatinis buvo ir anglų kalbos mokytojas, o visi 3 vokiečiai neetatiniai -- pagalbiniai (nuo 9 iki 16 sav. pamokų).

Po Velykų anglų kalbos mokytojas pasitraukė. Nesuradus naujo pakaitalo, anglų kalbos pa-

mokas pasidalino kiti mokytojai, taip kad iki vasaros atostogų išsiversta su 15 dėstytojų. Po vasaros atostogų surastas naujas anglų kalbos mokytojas.

Etatiniai mokytojai turi mažiausia 24 savaitines pamokas, tačiau laikui atiteko 26, 28, 29 ir vienam net 34 sav. pamokos.

Kai kam gali atrodyti, kad mokytojų esą net per daug, tačiau taip nėra. Kaip jau minėta, iš 15 paskutinių laikų buvusių mokytojų 5 yra pagalbiniai, o direktorius ir inspektorius turi nepilną skaičių pamokų (dėl jų administracinių pareigų jiems statuto yra nustatyta mažesnis pamokų skaičius). Taigi su pilnu skaičiumi pamokų lieka tik 8 mokytojai. Be to, reikia neužmiršti, kad Vasario 16 Gimnazija dėl dviejų pagrindinių lietuvių ir vokiečių kalbų ir kitų lietuvių dalykų, turi daugiau savitinių valandų, negu kitos gimnazijos.

Kvalifikuoto mokytojo etatinis atlyginimas nustatytas 450. -- DM, o nekvalifikuoto -- 400. -- DM, mėnesiui, pridėjus 50. -- DM už ištarnautą penkmetį ir vaikų priedą, jei kas jų turi. Mokytojams (įskaitant 2-jų bendrabičių vedėjų atlyginimą) su mokesčiais ir Ligonų kasa tenka išmokėti 6,562,79 DM mėnesiui.

TARNAUTOJAI

Raštinės ir virtuvės tarnautojų bei kito personalo Gimnazija turi 8. Raštinės 2, virtuvės 5, šoferis 1, kurikas 1, šlaivikė 1. Jų mėnesinio atlyginimo

išlaidos su mokesčiais ir Ligonų kasa siekia 2,902,90 DM.

MOKSLEIVIAI

1960-61 (nuo Velykų) mokslo metai buvo pradėti su 116 moksleivių. Metų eigoje jų skaičius buvo pakilęs iki 124, o pabaigoje, dėl emigracijos ir pasitraukimo įvairiais sumetimais, jų skaičius vėl nukrito iki 116. Iš jų buvo 64 berniukai ir 52 mergaitės. 69 katalikai ir 47 evangelikai.

Šiais metais, prieš Velykas, baigiantis 1960-61 mokslo metams, brandos atestatą gavo 5 Vasario 16-sios mokiniai: 4 berniukai ir viena mergaitė; 2 neišlaikė, kaip kad ir buvo numatyta.

Po Velykų, naujiems 1961-62 mokslo metams prasidėjus, moksleivių buvo 105. Iš jų 64 berniukai ir 41 mergaitė; varalikių -- 71 (42 berniukai ir 29 merg.), evangelikų -- 34 (22 bern. ir 12 merg.). Be išėjusių 5 abiturientų, 2 mokiniai dėl tėvų pagumų, perėjo į vokiečių gimnazijas, dalis emigravo, kiti pasirinko praktiškas gyvenimo profesijas, o keli turėjo apleisti gimnaziją dėl visiško nesugebėjimo mokytis.

Po Velykų naujai įstojo 18 mokinių. Prieš pat vasaros atostogas 2 pasitraukė, 2 dėl didesnių disciplininių nusikaltimų Mokytojų Tarybos sprendimu buvo pašalinti. Paliko tat 101. Iš jų 61 bern. ir 40 merg. 69 kat. (40 bern. ir 29 merg.), 32 evang. (21 bern. ir 11 merg.). Po vasaros atostogų atvyks apie 8, taigi skaičius paliks maždaug toks pat, kaip ir ankščiau.

Mažiausia, paprastai, būna 9-ji klasė. Iki vasaros atostogų joje buvo 7 mokiniai: 5 bern. ir 2 merg., kaip ir praėjusiais metais kad yra buvę. Prieš pat vasaros atostogas vienas iš Lietuvos atvykusių devintokų dėl lengvesnių sąlygų persikėlė į specialią repatriantinę mokyklą. Kitose klasėse -- dviejose yra po 9 (3 ir 6), dviejose po 12 (7 ir 8) ir keturiose po 14 mokinių. Dėl mokslinio nepažangumo per šį metinį laikotarpį turėjo apleisti gimnaziją 5, dėl disciplininių nusižengimų -- 3.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT**
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Amerika ruošiasi iššauti į erdvę ne vieną, bet tris žmones...

(Atkelta iš 1 psl.)

reikalams? Reikėjo daug rizikos. Bet dabar atėjo momentas, kada kelionės lėktuvais jau darosi saugios ir ekonomiškios.

— Kokia nauda galės būti iš erdvių kelionių?

— Tai yra pats įdomiausias, kokį aš galiu įsivaizduoti, uždavinys. Jam numatoma ribų. Ateis momentas, kada žmonės vyks į mėnulį darbams, kaip dabar kai kurie vyksta į ašigalius. Aišku, jie pastoviai grįš į žemę atostogų... Kada tai įvyks? Mažiausiai už penkiolikos metų.

— Prieš keletą metų jūs pranašavote apie stočių statybą erdvėje. Ar vystantis dalykams, manote ir dabar, kad tai bus reikalinga?

— Tokį pasiūlymą aš padariau 1952 metais. Taip, tokias stotis galima pastatyti erdvėje, ir galbūt tai bus daroma viena diena. Bet jos bus daug mažesnės, negu aš buvau numatęs, arba daug didesnės, rato formos.

— Kiek tai liečia didžiųjų satelitų, atrodo, kad rusai yra pralenkę amerikiečius. Ar manote, kad galima bus susilyginti?

— Nors rusai ir yra priekyje su sunkiaisiais satelitais, bet mes esame taip pat priekyje kitose srityse, pavyzdžiui su meteorologijos satelitais. Mes iš erdvių surinkome daug daugiau mokslinių žinių, negu rusai. Tad jų pranašumas ir baigiasi tuo, kad jie turi tik didesnius satelitus. Erdvių lenktynėse niekas negali visą laiką išlikti priešaky. Šiandien rusai, rytoj mes, po to vėl, galbūt, rusai, bet jiems tada jau teks pastatyti labai milžinišką raketą... Aš tikiu, kad vieną dieną mes pralenksime rusus, bet tik trumpam laikui.

— Ar jūs numatote toms lenktynėms ribą?

— Čia galima dar kartą prilyginti aviacijai. Galima statyti lėktuvus, kurie pakeltų tūkstančius keleivių, bet tam reikėtų naujų brangių aerodromų. Pagaliau, kas pirs? Tad vėliau turėti dešimt lėktuvų, gabenančių po 100 keleivių. As-

tronautikoje taip pat nėra svarbu eiti per toli. Reikia tik žinoti kokios ribos norima pasiekti. Be abejo norima bus paleisti erdvės laivą 50 tonų. Galbūt dvigubai didesnį, bet ne dešimt kartų. Daug dalykų ir be techninių problemų riboja raketos didį. Pradžioje garsas. Negalima iššauti milžiniškas raketas žmonių apgyventoje vietovėje. Paskui seka iššovimo boksio aukštis. Jau Saturno raketai iššauti turėjome statyti bokštą 300 pėdų aukščio.

BALSUOK YES

...dėl savo šeimos
...dėl pramogų!

BALSUOK FOR BOND ISSUE 5

PAREMKITE SAVO ZOLOGIJOS SODĄ!

Jūsų balsas už Bond Issue 5 padės Clevelando Zologijos sodą padaryti geriausiu. Šeimos pramogų centru! Tai reikš daugiau automobiliams pastatyti vietų — geresni restorano įrengimai — ir geriausia — daugiau gyvulių! Visa tai yra galima — ir jums kainuos mažiau negu dvidešimt penki centai metams!

IŠLAIKYTI ZOLOGIJOS SODĄ

BALSUOK YES UŽ NUMERĮ 5

The Citizens Committee for a Better Zoo
Dr. Mark C. Shinnerer, Chairman
1489 Bunts Road, Lakewood 7, Ohio

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Cosmos Parcels Express Corp.

(LICENSED BY VNESHPOSILTORG)

PASKUBINA JŲSŲ SIUNTINIUS JŲSŲ DRAUGAMS
IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.
SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrių:

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2863
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

Tel. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd.

Tel. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave.

Tel. WA 2-4035
WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W.

Tel. GL 8-2256
PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave.,
Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave Tel. LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y., 84-17 Jamaica Ave Tel. VI 3-1477

Spalio 21-22 d. Detrote, Leland viešbuty įvyko ALRKF 36-tas kongresas, kuriame dalyvavo 61 atstovas ir tiek pat svečių, daugumoje naujieji ateiviai, VIRŠUJE: darbo prezidiumas, iš kairės: Gražulis, Miniataitė, Shields-Saulytė ir prie mikrofono prel. Jūras. APAČIOJE: grupė dalyvių kongreso atidarymo metu. Pirmoj eilėj sėdi: dr. A. Damušis, A. Masionis, prelatas Jūras ir kt.

J. Gaižučio nuotraukos

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balyš Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balyš Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Vasario 16 Gimnazijos 105 mokinių akys į Jus nukreiptos

Visais atžvilgiais palaimingi Vasario 16-osios Gimnazijai buvo praėjusieji mokslo metai. Apie ją buvo daug rašoma ir dedama iš jos gyvenimo nuotraukų spaudoje, ypač po J. Bačino atsilankymo. Spaudoje, susirinkimuose buvo keliama ir svarstomi šio taip svarbaus jaunajai kartai lietuvių ir mokslo ugdymo židinio dabartinė būklė ir ateitis. Buvo reiškiami įvairių nuomonių dėl jos galimos reformos.

Gyvenimas gi ėjo savo keliu. Būrelių vadovai su nemažesniu uolumu, kaip ir anksčiau, stengėsi surinkti dokerines mėnesines aukas iš savo būrelių narių, atskiri asmenys bei vienetai (k. a. bankai, klubai, draugijos) teikė gausių aukų.

Iš 136 veikiančių būrelių: 79 veikė labai gerai, 17 gerai, 16 vidutiniškai, likusieji — blogai, t. y. nepaisydami nei reguliarumo, nei aukų kiekybės.

Iš būrelių, atskirų asmenų ir organizuotų vienetų per metų laikotarpį (1960. IX. 1 — 1961. IX. 1) yra gauta aukų 133,408.33 DM. Didžiai reikšminga buvo ir BALF maisto produktų parama.

Šalia šios taurių lietuvių duoklės prisidėjo dar ir vietos Krašto pirmą kartą suteiktoji Gimnazijos išlaikymui 30,000 DM parama ir padidinta iki 40,000 DM pašalpa bendrabučio remontams. Taip pat ir Pabėgėlių Ministerija pakėlė teiktąją prieš kurį laiką pašalpą iki 2,000 DM mėnesiui. Apskritai reikia pabrėžti, kad vokiečių įstaigos paskutiniu metu pradėjo labiau domėtis bei įvertinti mūsų Gimnazijos reikšmę, kaip lietuvių židinio ugdymo.

Turint tai visa galvoje, kas čia suminėta, galima suprasti, kas teikė Gimnazijai galimybės praėjusiais mokslo metais išsiversti be ypatingų sunkumų ir kodėl tas laikotarpis galima vadinti palaimingu.

Neturint tuo tarpu pastovių pajamų šaltinių iš valdžios įstaigų, vienintelis Vasario 16-sios Gimnazijos išsilaikymo šaltinis palieka ir toliau laisvojo pasaulio lietuvių aukos.

Pradėjus po vasaros atostogų tolimesnį mokslo metų laikotarpį, Vasario 16-sios Gimnazijos šauksmas kreipiamas vėl į savo užjūrio brolius ir seseris lietuvių: į būrelių vadovus ir narius, į atskirus asmenis ir vienetus, k. a. bankus, klubus, organizacijas. Jei išvardintieji asmenys ir vienetai parodys tokio pat auklingumo, kaip per praėjusįjį mokslo metų laikotarpį, tai ir ateityje Gimnazija išsivers be ypatingų sunkumų.

Būtų skaudu, jei tuo metu, kada vokiečiai pradeda mūsų Gimnaziją labiau šelpti (pažadėjo net 300,000 DM suteikti naujiems klasių rūmams statyti), patys lietuviai liautųsi šia vienintele savo pilną Gimnaziją remti ir galėdami vieno — kito dolerio, ar dėl kokio nors nepasitenkinimo, leistu jai nustoti gyvuoti.

Gimnazijos vadovybė pilnai tiki, kad šis pagalbos šauksmas ras atgarsį taurių lietuvių širdyse.

105-ųjų Vasario 16-sios Gimnazijos moksleivių akys ir širdys nukreiptos į Jus, laisvojo pasaulio lietuviai!

Neleiskite jaunajai kartai ištirpti svetimųjų jūroje!

Vasario 16 Gimnazijos Vadovybė

DAR VIS "KOVOJAMA" SU VOKIEČIAIS

Nereikia didelio akylumo, kad pastebėtum šiam kraštetendencingą tęsimą visokios priešvokiškos propagandos, Hollywoodas ir toliau visu ar šumu kovoja prieš vokiečius.

Šešiolikai metų praėjus nuo karo pabaigos publikai vis dar kišamos priešvokiškos filmos, kuriose, žinoma, ta tauta rodoma iš blogesnių pusės. Iš kitos pusės, ir su žiburiu nerasi priešrusiškų filmų nei kinuose nei televizijoje.

Hollywoode viską diktuoja "tautiečių" taktika sukelia įdomų klausimą -- ko tuo siekiama.

Šiuo laiku Vokietijai iškilus, kaip stipriausiai Europos pajėgai, sąmoningas palaikymas priešvokiškų nuotaukų šiam krašte, ar tik nebus su intencija pastūmėti Vakarų Vokietiją į

bendradarbiavimą su rusais.

Kas nors turėtų tikinti Hollywoodo galiūmus, kad šio krašto interesai ir saugumas stovi aukščiau už siaurą, rasinę neapykantą ir senų saskaitų suvedinėjimus.

TADAS MICKUS,
Grand Rapids, Mich.

KAIRIOJI RANKA NEŽINO KĄ DARO DEŠINIOJI

Artinantis Kalėdų šventėms, jau eilė metų kai katalikų bažnyčios vyriausybė viešai ir privačiai skelbia ir prašo visus Amerikos gyventojus tarti pilną Kalėdų vardą -- Christmas o ne populiarią, sukomercintą "X-mas" pavadinimą.

Žodžio "Christmas" vartojimo šūkis yra: Gražinkite Kristų Kalėdoms (Put Christ back in to Christmas). Apie tai skelbiama bažnyčiose, spaudoje, per radiją...

Bet lietuvių katalikų dienraštis Draugas, Chicagoje, atrodo, dar to nepraktikuoja.

Jau keli numeriai iš eilės, kai Draugas paskutiniame puslapyje skelbia "Kalėdinės kortelės -- X-mas Cards"!

Kartais susidaro įspūdis, kad kairioji ranka nežino ką dešinioji daro...

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS,
Cleveland

VAIZDAI, KURIE DANGAUS KERŠTO ŠAUKIASI

Palik savo ašaras Maskvoje perskaičius

STASYS SANTVARAS

Barbaros Armonienės pasirodymas Amerikoje buvo nemenka sensacija amerikiniu mastu. Apie tai nemažai rašė spauda, kalbėjo radijo stotys ir televizija. Sensacijos kaltininkai — dukterė Donna Armonaitė ir jos vyras Jonas Armonas, kurie, padėdami įtakingų žmonių, eilė metų nepavargdami kovojo už motinos, žmonos ir sūnaus grąžinimą į Ameriką.

Nemenkas įvykis amerikiniu mastu buvo ir A. L. Nasvyčio sklandžiai perduotu pasakojimu, savo knygoje liudijau daug šurpių dalykų: NKVD siautėjimą Lietuvoje, žemės ūkio kolektyvizaciją, atkaklias partizanų, kaip ji sako, laisvės

namių nedalios problema... Tame biurokratiname buklume labai sunku įžvelgti kokį nors žmoniškumą. Aiškiai regimas ir apčiuopiamas tik jo rezultatas: nekaltos moters B. Armonienės ir jos vaiko 20 metų sunkių kančių grandinė...

Inž. Dr. Algirdas Nasvytis padarė milžinišką darbą, praleisdamas daug vakarų besiklausydamas Barbaros Armonienės pergyvenimų ir juos gražiai atpasakodamas knygoje "Palik savo ašaras Maskvoje", kuri anglų kalba skaitančioje visuomenėje randa didelę paklausą. Kaip teko patirti, ši knyga bus verčiama į vokiečių ir prancūzų kalbas.

Vyt. Maželio nuotrauka

nelaisvė, kurių vardas — Palik savo ašaras Maskvoje. Jų santrauka, su nuotraukomis, buvo atspausdinta Life magazine. Dabar žinoma, ir sena amerikiečių J. B. Lippincott leidykla Philadelphia ir New Yorke tą jaudinančią istoriją išleido atskira knyga. Gal mažiausia sensacija to leidinio pasirodymas buvo mums, lietuviams, nors pats knygos aplankas, padabintas mūsų tautinėm spalvomis ir dvigubu lietuvių kryžium, jau turėtų kurti mūsų širdis...

Perskaičius B. Armonienės liūdus ir šurpulingus išgyvenimus, betarpiškai ir asmeniškai liudijantius apie žiaurią ir tiesiog klaidingą Sovietų Rusijos žmonių gyvenimo tikrovę, visų pirma kyla eilė klausimų, kuriems labai nelengva atsakymas rasti.

Štai, Armonų šeimos perskyrimas. Paprasta logika saktų, jeigu B. Armonienė šiandien buvo galima padėti ir įsikeisti ją į šį laisvės kraštą, tai kodėl to nebuvo galima padaryti 1941 m.? Argi JAV pasiuntinybių ir konsulatų valdininkai tada dar nežinojo, kokio likimo Sovietų Rusijoje laukia tokia išdraskyta šeima? Klausimas pats savaime kyla, nes, kiek turiu patyrimo, tai ir šiandien to biurokratinio bukumo nestinga. Gal ne be pagrindo Amerikoje gimė C. Menotti opera Konšulas, gyvu realizmu ir žmonių kančią vaizduojanti be-

kovotojų, kovas būti ar žūti. Ypač skaitytoją sukrečia partizaninių kovų vaizdai. Čia duosiu tik vieną epizodą, kuris akivaizdžiai rodo, su koku žiaurumu rusai naikina lietuvių tautą.

Sibiro tremtinė BARBORA ARMONIENE, dabar gyvenanti Clevelande pasirašinėja knygą, kurioje aprašomi jos sunkūs pergyvenimai.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

B. Armonienės kaimynystėje gyveno sena ir susipratusi lietuvių ūkininkų šeima — Krivickai. Trys sūnūs, lyg trys Budriai, išėjo į žūtutinę kovą už lietuvių tautos laisvę. Netrukus vienas sūnus kautynėse su "istreibiteliais", žuvo ir buvo atpažintas. To pasėkoje Krivickų sodyba buvo sugriauta (kuo kalti tėvai už suaugusių vaikų apsisprendimą?), apie 70 m. amžiaus tėvas Krivickas areštuotas (vėliau pakelė į Sibirą mirė), o likusi senutė motina, nebeturėdama kur galvos priglausti, taip pat netrukus mirė. Antrą Krivickų sūnų, būdamą bolševiko meilužė, išdavė jo žmona, mergautinė pavardė Žemelytė. Ji išdavė ir vyr. Krivickų sūnaus slėptuvę, esančią Latvijoje. Čia buvo suimta tik jo žmona, o pats Krivickas, kovėsis iki paskutinio šovinio, pats granata slėptuvę susisprogdino.

B. Armonienė jo žmoną, dar jauną moterį, bet "humaniskų" rusų tarytojų taip muštą, kad jos inkstai buvo sužaloti (dėl to ji pati jau buvo invalidė), sutiko vienoj Sibiro vergių stovykloje. Tuo metu vargšė Krivickienė jau nebeturėjo jokių vilčių šiame gyvenime...

Krivickų šeimos tragedija, verta pajėgaus rašytojo plunksnos, žinoma, yra tūkstančių lietuviškų šeimų tragedija Sovietų Rusijos okupuotoj Lietuvoje. Čia ir vėl kyla rūstus klausimas: ar laisvasis pasaulis nors pirštą pajudino, kad nekaltos tautos naikinimas ir kančia būtų sumažinti?

Kai atsakymo nesitiki sulaukti, tai nenorom imi daryti fatalistų ir pradėti tikėti, kad apokaliptinė ugnies rykštė dar gali ir daugiau laisvų namų padegti, nes juose gyveną žmonės sąmoningai ir piktai nenori išgirsti artimo pagalbos šauksmų...

B. Armonienė savo knygoje pasakoja apie masinius lietuvių trėmimus į Sibirą 1948 ir 1949 m. Kaip žinom, tie trėmimai, vadinami visokiais vardais (dabar jau veltėdžių...) dar ir dabar nėra pasibaigę. Aišku, tai yra sąmoningas, Maskvos kabinetuose planuojamas, lietuvių tautos

ŠYPSENOS

— ☆ ☆ ☆ —

TĖVAS, pasiilgęs studijuojančio sūnaus, nutarė aplankyti universitetinį pažintinį, kaip sekasi jam pirmieji mokslo metai.

Vidurnaktį pagaliau surado bendrabutį, bet radęs užrakintas duris, pradėjo belstis ir šaukti.

--Ei, ar Arūnas čia gyvena? Iš vidaus išgirdo atsakymą: --Taip, neški jį į vidų!

Tai atsitiko senais laikais, kada susisiekimui buvo naudojami džiūžanai. Kartą svetimšalis viename džiūžanamatė iškabintą tvarkaraštį: I, II, ir III klasė. Toliau sekė jų kainos.

--Ką reiškia visos tos klasės, jei vežimas turi tik vieną patalpą -- paklausė jis vežiko.

--Ką reiškia tamsta sužinoti, kaip privažiuosime kalną. Pirmoji klasė gali pasilikti sėdėti, antroji išlipa ir eina paskui vežimą, o trečioji padeda stumti vežimą.

MAŽAS suvargęs žmogelis, lydimas milžiniško ūgio žmonos, atėjo pas psichiatrą. Žmonai įėjus pas daktarą, jis sėdėjo ir nervinasi laukiamajame kambary. Minutės slenka lyg valandos.

Pagaliau kabineto durys atsidarė ir žmona išėjo su daktaru. Jis greitai pašoka nuo kėdės.

--Na, daktare, -- nervingai klausia, -- kas su manim negerai?

--Aš užtikau alyvą mūsų kieme -- šaukia vyras, -- bėgęs į virtuvę.

--Puiku, -- nudžiugusi atsiliepia žmona, --Dabar galėsim pirkti naują automobilį.

--Manychiau, kad gal reiktų pirma pataisyti seną, -- atsako vyras. --Iš jo ir atsirado alyva.

--ŽIURĖK, -- sako Didžiulis pakeldamas akis nuo laikraščio. -- Šiomis dienomis gimsta gana daug dvykukų.

--Taip -- rimtai atsako jo draugas. -- Žinant kokioji liūdnų padėty dabar yra pasaulis, vargšai vaikai bijo į šį pasaulį ateiti vieni...

g e n o c i d a s .

Tačiau, ką mes žinom apie baisią tų trėmimų tikrovę? Mūsų dauguma, kurie gyvenam Vakarų pasauly, žinom tik trėmimų faktą, kuris pats savaime yra šaltas ir gyvensio įspūdis nedaras. Aš pats 1941 m. nutirpusia širdim pro lango kampa žiūrėjau į enkavedistų sunkvežimį, sustojantį Donelaičio gatvėje, Kaune, prie mano gyvenamųjų namų, bet tada trėmikai iš tų namų paėmė tik žydą Goldwaserio šeimą, kuri Lietuvoje buvo prisiglaudusi nuo Hitlerio persekiojimų.

B. Armonienės pasakojimai atskleidžia šėtonišką trėmimų žiaurumą, žmogaus sulyginimą su paprastu gyvuliu, o drauge ir trėmėjų jokio žmogiško gailestingumo neturintį barbariškumą, tiesiog tuose trėmimuose glūdinčią beprasmybę.

Kai B. Armonienė buvo tremiama į Sibirą, jokių kaltinimų jai nepateikus, tame pačiame gyvuliniame vagonė 8000 mylių kelionę buvo varoma 83 metų amžiaus p a r a l i ž u o t a senelė. Buvo trėmiamos motinos su mažais kūdikiais ant rankų, nešios moterys, kurios gimdė vagonuose, bet jokios medicininės pagalbos neprisišaukė, kad tame pačiame traukinyje ir tremtį keliavo lietuviai gydytojai, med. seserys ir kt. medicininio gyvenimo žmonės.

(Nukelta 4 psl.)

ALTS Chicago, E. Chicago ir Cicero skyrių spalio 28 d. suruoštas koncertas praėjo dideliu pasisekimu. Nuotraukoje menininkai, išpildę meninę programą. Iš kairės: Algirdas Šimkus, Nerija Linkevičiūtė, Jonas Vaičiūnas ir Eglė Vilutienė.

Vyt. Račkausko nuotrauka

CHICAGOJ VYKUSIAI PRADĖTOS ŽIEMOS PRAMOGOS

ALTS-gos Chicago, East Chicago ir Cicero skyriai šeštadienį, spalio 28 dieną, Balio Pakšto patalpose, suruošė susipažinimo vakarą. Jauki salė nepajėgė sutalpinti visų norinčių susipažinti. Vėliau atvykę turėjo tenkintis stovimomis vietomis prie pasižventėlių Ramanausko ir Nemicko sumaniam tvarkomo baro arba grįžti iš kur atėję.

Iš pradžių ciceriškiai, atstovaujami skyriaus pirmininko Broniaus Vasiliausko, aktorius Julijus Balušio su ponėmis, prekybininkų brolių Bikulčių, Petro Stoncelio ir daugelio kitų cice-

riškių; east chicagiškiai atstovaujami Moliejų, Vilučų, Čiurinskų; žurnalistai: pirmininko Gintnerio, Šulaičių, Zalatorių, Sruogos; Lasininkai: Kaulėnų ir Kučinskų laikėsi atskirai prie savo stalų, bet vakarui įpusėjus visa salė tapo viena bendra, Chicago skyriaus pirmininko

Antano Jonikaitio, vadovaujama tautiečių šeima.

Tarp kitų malonu buvo matyti į Chicago paskaitoms atvykusią Salomėją Norkeliūnaitę. Ji čia sutiko daug savo senų pažįstamų, ir atsakinėjo į klausimus iš laikymosi Lietuvoje.

Meniniai -- literatūrinę vakaro programą pradėjo Alyvydas Vasaitis virtuosiškai paskambindamas, vakare dalyvavusio Juozo Bertulio, Rondo Atitūdą Op-s 144 ir Šopeno Šerco.

Prie East-chicagičių stalo: Zosė Čiurinskienė, Halina Moliejienė, Birutė Vilutienė, Stasys Vaišvila ir Zigmas Moliejus.

Prie ciceriškių stalo: Adolfas Trinka, Zita Visockienė, Regina Vasienė ir Bronius Vasys.

Vyt. Račkausko nuotrauka

VAIZDAI, KURIE...

(Atkeltą iš 3 psl.)

83 metų senelė, šiaip taip ištverusi kelių savičių kelionę, pakelė į Novostroiką (netoli Barkalo) sunkvežimyje mirė. Tai buvo pirmas lietuviškas kapas Sibire, naujos tremtinių bangos atneštas. Pakelė gimę ir mirę naujagimiai, kaip su niukai buvo užkasti, kur nors prie geležinkelio pylimų.

Kokia prasmė gali glūdėti tokiam trėmimų žiaurume? Gali rusai pykti, bet šitokiais nekaltų žmonių naikimo darbais jie nekuria patrauklaus ir humaniško savo veido. Istorija, nors ir žalojama, tam tikru požiūriu vis tiek išlieka teisinga. XX a. Rusija jos lapuose negalės savo barbariškumo paslėpti.

Gyvenimo tikrovė, kuri tremtinius Sibire ir kitose Rusijos dalyse pasitinka, B. Armonienės liudijimu, yra balanso dienų juodi vakarai, primityvumas, sunkus vergų darbas, toks atlyginimas, kad iš jo pragyventi negali, sulūžę ir kiauři barakai, net ir verdančiu vandeniui neišnaikinamos blakės...

Patį Armonienę, matyt, sveika ir stipri moteris, nebūtų ištverusi ir savo sūnaus užauginusi, jeigu vyras ir duktė nebūtų į jos šauksmus atsilieję.

Viena lietuvė tremtinė, atvežta į Novostroiką su trim mažamečiais vaikais, nors gilius Sibiro pusnis brisdama ir sunkiausius darbus dirbdama, bet matydama badaujančių vaikų nykimą, su visais trim puolė į šaltą ir sraunią kalną upę... Ji buvo išgelbėta, bet atsidūrė beprotnamyje, palikdama vaikus tokių pat vargšų globoj...

Dieve mano, tai tokie vaizdai, kurie tik dangaus keršto tėsiaukia!... (Pabaiga kitam numeryje)

Programos tvarkytoja Eglė Vilutienė tikrai maistriškai paskaitė Viliaus Bražviliaus "Literatūrinę kavutę", pašiepiančią nuo kultūrinio gyvenimo atitolusią lietuvių-inteligentę.

Kylančioji dainos žvaigždė Nerija Linkevičiūtė, Algirdui Šimkui akompanuojant, padainavo Hugo Wolfo Daržininkę ir Kavęko Na tai kas, o publikai nepaliaujant ploti dar Sugrįšk į Sorento.

Jonas Vaičiūnas paskaitė savo kūrybos, tuo užbaigdamas tikrai pavyzdiną ir puikiai pavykusią meninę programą.

Smaguriautojai turėjo retos progos pasidžiaugti prie pačių rengėjų - ponių paruoštų valgių stalo tvarkomo energingosios Bronės Paplėnienės.

Visiems besilinksminant atėjo 2 valanda ir Pakštas bandė gesyti šviesas, bet laimė, tą naktį Chicago grįžo prie normalaus laiko, teko atsukti laikrodžius vieną valandą atgal ir tuo laimėti dar daug smagių šokių su naujais pažįstamais.

Vyt. A. Račkauskas

Spalio 28 ir 29 d. Chicagoje Jaunimo Centre vykusios ALVUDO tautinės parodos rengėjai. Iš kairės: J. Mingėla, M. Šulaitienė, dr. J. Adomavičius, Pr. Šulas, dr. O. Vaškevičiūtė, inž. J. Slabokas.

Vyt. Račkausko nuotrauka

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

satyras, Danutė Brazytė — Bindokienė — feljetoną "Ką jis jai padovanojo gimtadieniui".

Visi feljetonistai savo kūrinys labai gražiai skaitė, o kad jie savo esmėje atliko humoro paskirtį, parodė visą laiką salėje skambėjęs juokas.

Vakaro programą pravedė V. Kasniūnas.

Šį sekmadienį, lapkričio 5 d., 5 v. p. p. Chicago Skautininkų Ramovė rengia popietę Jaunimo namuose. Programa bus įvairi ir įdomi. Apie jos dalyvius sužinos tie, kurie į ją atsilankys. Vakaro programą pravedė V. Kasniūnas.

Juozas Šviedrys

Baliaus laimingasis Vytautas Chainauskas, laimėjęs šampano butelį tarp programos vedėjos Eglės Vilutienės ir bilietus traukusios Birutės Zalatorienės.

Vyt. Račkausko nuotrauka

Praėjusį šeštadienį Chicago Aušros Vartų skaučių tuntas (tuntininkė Jonė Bobinienė) turėjo savo tradicinį parengimą, į kurį atsilankė labai daug žmonių. Skautė Kristina Žebrauskaitė labai gražiai pašoko raganos ir lietuviškos šokius. Tai jauna, talentinga šokėja. Jai akomponavo jaunas pianistas Alvidas Vasaitis, kuris ne tik muzikoje reiškiasi savo gabumais, bet taip pat ir moksle.

Solistė Genovaitė Peškienė žavėjo dainomis, padainuodama liaudies dainas ir ištraukas iš operos. Jai akomponavo pianistė Genovaitė Aleksūnaitė-Mitchell.

Vakaro metu buvo pagerbti vyriausieji skautininkai v. s. Ona Zailskienė, s. Eug. Vilkas ir neseniai iš Lietuvos atvykę Gaigalaitė, Leonas, Vaičiūnas.

Sekmadienį Dariaus ir Girėno salėje žurnalistė Salomėja Norkeliūnaitė rodė filmą iš Lietuvos. Žiūrovai buvo apsiėmę nedrąsiai atsiminimu.

Lapkričio 11 d., 7 val. v. ir lapkričio 12 d., 4 v. po pietų Stasiūnaitis filmo studija Lietuvių Auditori-

jos patalpose rodys 4 filmus: Prof. Adomas Varnas, Tautinių šokiai ir dainos, Lietuva šiandien ir Kartūnų — "Algį Trakį ir taksiką šleivį užpuola bitės". Visos 4 filmos garsinės ir spalvotos.

Praėjusį sekmadienį literatūros mėgėjai buvo susirinkę į humoro vakarą, kurį rengė AL Bendruomenės Chicago Apygardos valdyba, ryšium su spaudos mėnesio uždarymu.

Vladas Ramojus (Vladas Butėnas) skaitė feljetoną "Susitikimas su tauta laisvuose Kybartuose".

Jeronimas Ignatonis — Feljetoną "D r a u g y s t ė". Stasys Laucius — Stella —

VAKARŲ BERLYNE MAŽEJA GYVENTOJAI

Vakarų Berlyno valdžios pareigūnai pranešė, kad 1,700 Vakarų Berlyno gyventojai kas savaitę apleidžia miestą nuo rytų-vakarų Berlyno sienos uždarymo, įvykdyto prieš 11 savičių.

Tai yra vienas iš didžiausių Vakarų Berlyno pavojaus signalų. Bankų sutaupos, kitos patikimos moralės barometras, yra kritęs 4%.

Bet pramonės produkcija nėra kritusi, nes Vakarų Vokietijos Pramonės Sąjunga yra pažadėjusi įvairią pagalbą.

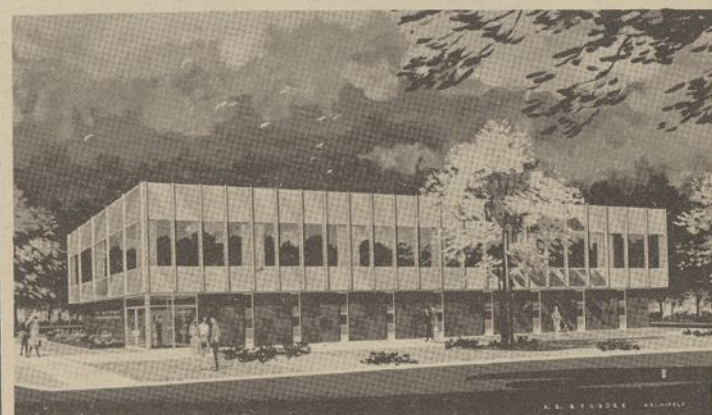
• Vakarų Berlyne policija pradėjo tikrinti dokumentus sovietų piliečių, iki šiol laisvai keliaujančių į Rytų Berlyną.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius
Blshop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

IŠ KAIRĖS IR DEŠINĖS

APIE LABAI RIMTUS IR LINKSMUS GYVENIMO ĮVYKIUS

Redaguoja: TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIA

BŪTI AR NEBŪTI?

Štai vėl prigyvenome tokius Mikaldos išpranašautus laikus, kada net dauguma narsiausiųjų tautiečių iš atsargumo nešiojasi savo galvas kišenėje, o santaupas rankoje. Taigi visai suprantama, kad pasaulio pabaigos akivaizdoje ir mūsų laisvės kovos fronte vyksta pagrindinis vadų persiorietavimas, taktikos pervertinimas ir net minties suatominimas.

Kiekvienam politiniam partizanui šiandien kyla visa eilė žymiai svarbesnių problemų, negu seniau, kai tekdamo apsispręsti tikrai už Vliką, ar diplomatus. Dabar jau reikia sau atsakyti: ar Sulzbergeriui pritarti, ar ne? Ar Floodą užgirti, Strattoną atmesti, Limpscombą palaikyti, Kuchelį padėti ten, kur kepamas kugelis, o Dervinskį gal ir visai velniop, nes yra lenkas ir iš mūsų atėmė Vilnių? Be to, mūsų ausyse visu aštrumu suskamba dar ir amžinieji klausimai. Vadinasi reiškia — imti, ar duoti? Kovoti, pirkti, parduoti, ar pasiduoti? Dar rekti, ar jau vėl bėgti, kad nepagautų? O svarbiausia, visa tai suvedus į vienumą, — valdžioje būti, ar nebūti?

Kad netektų mūsų visuomenei ir toliau skendėti atklanių tamsybėje, mes čia norime pakartoti bent pačius rimčiausius atsakymus, kuriuos pastaruoju metu mūsų spaudos organai bei vadovaujantieji veikėjai gatavai mums suformulavo visuotinam vadovavimuisi. O tos tokelės yra tokios:

Sulzbergerio straipsnis, kuriame siūloma už Berlyno taiką atiduoti sovietams Pabaltijį, yra mums labai naudingas, nes tuo būdu garsinamas ir Lietuvos vardas.

Flood ir Stratton rezoliucija, kuria siūloma įsteigti kongrese komitetą pavergtų tautų padėčiai tyrinėti, yra verta tik šuns uodegos galo, nes tam reikalui skirti pinigai atitektų ne mums, o kitiems. Taigi panašius klausimus kiekvienam sąmoningam tautiečiui dera apsispręsti tik pagal mūsų liaudies posakį "Jei ne man, tai ir ne tau".

Dar blogiau su Kuchel-Limpscomb rezoliucija, kuria jau tiesiai prašoma išvyti rusų iš Lietuvos. Kadangi ji sugalvota ne Alto ir ne Vliko, tik respublikonų ir dar nepalaimintų gaivalų grupės, į šią permatomą klastą mes tegalime atsiliepti tik tai mūsų jau išbandytu šūkiu: "Jei ne aš, tai ir ne tu".

O jeigu jau kas būtinai nori kokios bolševikus gsdinančios rezoliucijos, tai tokia yra tik viena. Tam reikalui labai gera tik "Naujienu" minima Demokratų Klubo rezoliucija, kuria — "pagaliau prašoma Amerikos valdžios panaudoti savo įtaką, kad sovietų jėgos išsikraustytų iš Lietuvos". Nėra abejonės, kad ši rezoliucija galėtų net patį Chruščiovą nutrenkti nuo kojų, nes ją priėmusiam susirinkime dalyvavo demokratų kongreso atstovas, prie "turtinai paruošytą staliu labai uždegančią kalbą pasakė demokratas ir... stalui vadovavo pats klubo pirmininkas", aišku, irgi demokratas.

Bet, giliau mąstantiems, apamai, su Lietuvos vadavimu nepatariamai persistengti, nes, kaip išskirtinai teisingai "Naujienu" pabrėžia, — "J.A.V. vyriausybė ir kongresas yra seniai pasisakę už Lietuvos laisvę, tai kam dar už tai kovoti?"

Taigi iš visu čia sumintų samprotavimų analizės išplaukia ir pagrindinis mūsų patarimas: parduoti, bėgti, rekti ir nebūti ten, kur susirenka bent du lietuviški politikieriai, nes į tą vietą tikrai kris pirmoji atominė bomba.

POGRINDINĖ VEIKLA TREMTYJE

Nėra abejonės, kad mes esame užgrūdinti pagrindininkai, nes istorijos bėgyje esame daug daugiau priveikę po grindim, negu ant grindų.

Antai, dar gilioj senovėj mūsų prosenoliai po peludės grindim slėpdavo nuo savo pačių aukišukus, po svirno grindim mergininkai slėpdavosi nuo palaidų šunų ir gaspadoriaus brankto, o kai kurie dabartiniai patriotai po grindim išlindę net visą Nepriklausomybės kovų ir sukilimų laiką, slėpdamiesi nuo šūvių garso.

Kadangi vokiečių okupacijos metu pripratome slėpti po kaimyno grindim šviežiai paskerstą kiaulę, tai dabar, demokratinės kiaulės neturėdami, kartais bandomė tenai pakišti bent jau naujai sugalvotą kiaulystę. Tokiu būdu po Dainų šventės grindim atsiranda slapti komitetai, po Veiksnių grindim smulkiem pinigėliam nusirėbi įrankiai ar po buržuaziniai nacionalistinės

redakcijos grindim komunistinė "jačeka".

Mums belieka tik pasidžiaugti, kad, regėdama tokias tėvų pastangas, pagrindinė veikloj jau neatsilieka ir mūsų jauniausioji karta, štai vieno mūsų laikraščio korespondentas rašo, kad --

"plačiai žinomo mūsų kolonijos veikėjo sūnus, kuris šiemet turėjo baigti High Schoolę, po savo tėvo rezidencinių namų grindim įsitaisė vogtų daiktų sandėli. Policija, darydama patikrinimą, tarp laikrodžių, barzdai skusti mašinėlių ir degtinės butelių surado ir pernai pražuvusias jo motinos brangenybes ir tėvo Gedimino ordeną."

Valio, sūneli! Iš tavęs bus didelis žmogus!

Nuomonė, kad tremtiniai yra viena tauta su Lietuvos pasilikusia visuomenės dalimi, jau reikalinga įrodymo.

A. Avižienius

APGAILĖTINAI NUTAUTĖJĘ ŠUNELIAI

Mūsų spauda, aprašinėdama A. ir E. Mikučių sodybą prie Michigano, duoda mums tikrai dailininko A. Rūkštelės teptuko veržtą patriotinį atsarginės tėvynės vaizdelį.

"Ach, koks čia paprastumas!" rašo laikraštis: "Ganyklojeganosi žalmargės, pašonėje kvepia šienas. Anksti rytą užgieda gaid--

IŠTRAUKA IŠ LIETUVIŠKOS OPEROS

ALVUDAS IR MONTESSORI

(Veiksmo vieta -- vaikų darželis Chicagoje)

DR. J. ADOMAVIČIUS:
Bus lietuviu tvirtas būdas,
Jei išauklės Jį Alvudas,
O praskydusį peizorį
Išaugina Montessori.
Jei reik didvyrių kilnių--
Montessori po velnių!

B. KOŽICIENĖ:
Daktarėli, I am sorry,
Jūs neugdė Montessori,
O štai regime žmogystą,
Vakar kietą, šiandien skystą.
Jūs su Alvudo labu --
Vienas gražis už abu!.

(Susikovę pagrindiniai veikėjai išvarto vaikų žaislus, sumindžioja mokslo priemones ir ima drabstyti monų koše vienas kitam krūtinę.)

Alvudo ir Montessori vaikų čių choras, sumišime bėgdamas iš scenos:
Glupo wszędzie, durno wszędzie,
Nic nebylo, nic niebędzie!.

GRAUDULINGOS IŠKILMĖS

antrosios žmonos sūnus William Bull su savo vaikais Fitzgerald, Rocky, Peggy, Mugsy ir Pamela ir anūke Myrna Robinson.

Iš Maskvos atvažiavo jo pirmosios žmonos sūnus Gerosim Ivanovič Balda su savo žmona Evdokima, jų sūnumi Nikita Gerosimovič Balda, ištėkėjusia dukterim Nadežda Kryvanosova ir jos vaikais Šura ir Akulina.

Tokio ilgo amžiaus sulaukusio buv. garsaus veikėjo pagerbti iš Izraelio atvyko dar vienintelis vienmetis jo draugas ir senas Lietuvos bičiulis žydų tautybės veikėjas "litvakas" Vytautas Goldšteinas ir ten pastaruoju laiku mūsų Prekybos Atstovybės dirbęs dr. Baldonio pusbrolis Ickas Giedraitis su savo sūnumi Mauša, Chaimu ir ištėkėjusia dukrele Estera Katzenelenbogen. Šios retos iškilmės, kuriose dalyvavo dar ir daug valdžios, visuomenės ir kultūrininkų atstovų, praėjo net iki graudumo pakilusioj nuotaikoj.

Sukakties proga Gyvulių Kergimo Instituto direktorius dr. A. Šerelis, dr. Baldoniui įteikė garbės diplomą. Priimdamas šį pagerbimo raštą, sukaktuvininkas tik apsipylė ašaromis, bet nieko nepasakė.

Kor.

NAUJŲ DAINŲ BERNELIS

Saulutė nusileido, mėnulis patekėjo,
Svečių kraštų bernelis mano kraičiu mokėjo.
Nei jam rūtelę skinti, nei tėviškėlę ginti, --
Jums, uošvi, uošvienėle, tik paršelius auginti...

mums vėl gresia visuomeninis (visų su visais) karas šį kartą dėl darbo padalos principų. Mat, naudojantis patogia tarptautine situacija, Bendruomenė nutarė tėvynę vaduoti, gi Altas jai to darbo neduot, Vlikas Alto šioj politikoj nepavadauot, o Balfas paskalanduot.

Mūsų nuomone, vienintelis būdas naujam karui sustabdyti -- visų organizacijų vadus gerai pevezduot, kad sumažėtų pakilęs narsumas.

KAS TAI PASAKĖ?

Mes ieškome autoriaus, kuris nepaprastai vykusiai suformulavo ir, nepasirašydamas savo pavardės, spaudoje paskelbė šį nesugriaujamą dėsnių mūsų partinių veikėjų tarpusavio karui laimėti:

"Viską suniekinti, ką oponentas yra pasakęs, iškreipti oponento mintis ir primesti jam veidmainiavimą -- tai lengviausias

būdas "laimėti debatų" savo akčiai atsidavusių pasekėjų akys". Mes norėtume tuo genialiu patarimu irgi pasinaudoti, tik be autoriaus sutikimo nedrįstame.

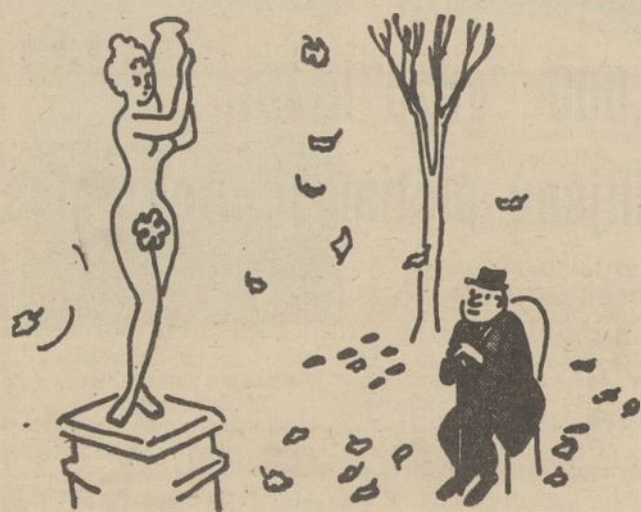
TRUMPIAUSIA RECENZIIJA

Dailininkės A. Tamošaitienės kūrinių paroda Chicagoje labai gerai pasisekė ir susilaukė teigiamo įvertinimo mūsų spaudoje. "Naujienu" korespondento pranešimu, Čiurlionio galerijos direktorius parodos atidarymo progą pasakęs tokią stilingą ir kondensuotą dailininkės kūrybos recenziją:

"Josios kūryba užgoži gražius žodžius, sveikinimus, bei komplimentus, tatau tenka tik pasigėrėti josios kūryba."

Jeigu tai tiesa, tai ši recenzija užgožė visas kitas, ligi šiol buvusias.

RUDUO

Šerėm, gėrėm, padabojom, --
Nei žiedelio dilgėlės.
Švilpia viesulas obojum:
Niekad seno nymylės!..

Verkia medžiai, šakos klapa,
Plėšia vėjai rudenu
Paskutinį gyvą lapą
Mūsų vasaros dienų...

GALIMA ATSIPIRKTI

Dr. A. Razma gydytojų suvažiavime yra pareiškęs, kad tautinį ir kultūrinį darbą dabar jau nebūtina pačiam dirbti: turint pinigų nuo jo galima ir atsi-pirkti. Esą, -- "Šių dienų moderni ir speciali medicina iš mūsų pareikalauja visą mūsų brangų laiką, bet mes, paaukoję po 1000 dolelių ir negaišdami daug laiko, ...atliekame savo tautinę pareigą."

Tai tikrai geras sumanymas. Vadinasi, ne tik gydytojai, bet ir rašytojai, dailininkai, muzikai, aktoriai ir visuomenės veikėjai dabar gali paaukoti po sutartą sumą dolerių ir, nekaršindami nei sau nei kitiems galvų, ramiai sau praleisti visą brangų laiką tiesioginiam darbe -- fabrikuose.

BUS KARAS

Mūsų diplomatinis špiegas iš patikimų šaltinių praneša, kad

Be žodžių

CleveSavings

DON'T JUST WISH - SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

**WE WELCOME SAVERS
ASK ABOUT OUR AUTOMATIC
SAVINGS PLAN**

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES
Member Federal Deposit Insurance Corporation

CLEVELANDIEČIAI,

**KAIP JŪSŲ KANDIDATE Į MAYORUS
PASIŽADA CLEVELANDO PILIEČIAMS**

ALBINA R. CERMAK

1. Naują progreso laikotarpį.
2. Paruošti tūkstančius naujų darbų Clevelande ir naujai pramonei galimybes.
3. Pozityvią programą baigti oro ir ežero užteršimus.
4. Kovą prieš šukšlynus ir nesaugias gyvenvietes.
5. Programą duoti geresnį susisiekimą už prienamą kainą.

6. Pilną Clevelando St. Layrence Seaway uosto įrengimą.

**! Clevelando Mayorus
GERESNIAM CLEVELANDUI**

X | ALBINA R. CERMAK

RINKIMAI, ANTRADIENĮ, LAPKRIČIO 7, 1961

Cermak for Mayor Committee,
JAMES J. LIVINGSTON, Chairman
3742 W. 169th St. Cleveland, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

**VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITE**

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brandy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

BOSTON

**Tautinės S-gos skyriaus
narių**

labai svarbus susirinkimas
įvyks lapkričio 4 d., 7:30 v.
v. Skyriaus pirmininkas inž.
J. Dačys prašo visus narius
atsilankyti.

Į romuvėnų suvažiavimą,
kuris vyko spalio 28 ir 29
dienomis New Yorke iš Bos-
tono buvo nuvykę mjr. B.

Bajerčius, ltn. Ant. Vilė-
niškis ir K. Dusevičius.

Prel. Pr. Virmausko

45 metų kunigavimo pager-
bimas įvyks lapkr. 5 d. Pil.
Dr-jos patalpose. Rengia
Lietuvių Bendruomenė.

Korp! Neo-Lithuania

rudens šventė įvyks ne lap-
kričio 11 d., kaip buvo anks-
čiau skelbta, bet lapkričio
25 d.

SVARBIAUSI KLAUSIMAI PRIEŠ PASIUNČIANT SIUNTINĮ LIETUVON

Vienai siuntinių siuntimo bendrovei susilikvidavus, daugelis siuntėjų teiraujasi per kurią įmonę yra dabar geriausia ir patikimiausia siųsti siuntinius. Visos bendrovės skelbiasi, kad jos yra geriausios, patikimiausios, pigiausios, žodžiu, tobuliausios. Kitos net skelbiasi, kad jos jau keliasdešimt metų siunčia siuntinius Lietuvon ir už tai turi didžiausią patyrimą.

Mes patariame siuntėjams, prieš pasiunčiant siuntinį, pasiteirauti bendrovėse šių dalykų:

Pirmiausia pasiklausk, ar įmonė, per kurią siunti siuntinius, yra savarankiška, ar tik kokios nors bendrovės skyrius su jos pastatytais tarnautojais.

Atsakymas į šį klausimą yra labai svarbus siuntėjui, nes siuntimo įmonei susvyravus ir jos skyriai likviduos, bet nesilikviduos privatūs prekybininkai atstovaujant tokias įmones ir siuntėjas visada galės bent pasiteirauti apie savo siuntinio likimą.

Toliau pasiteirauk, kaip dažnai siuntiniai iš tokio skyriaus yra išvežami? Mat toki skyreliai, betaupdami laiką, krauna siuntinius į krūvas ir tik susidarius didesniam jų skaičiui juos išveža, tad siuntiniai eina su pavėlavimu.

Sekanti sklausimas, kaip brangiai ima agentūra už patarnavimą — "service charge"? Dažnai daugelis agentūrų ima už patarnavimą 2-3 doleriais daugiau.

Į tuos klausimus atsakymą Tau maloniai suteiks **Lietuvių Prekybos Namai, 6905 Superior Ave. Tel. HE 2-2395.**

Tai vienintelė tos rūšies lietuvių įmonė Clevelande.

BLANCHE E. KRUPANSKY lapkričio 7 dieną kandidatuoja į Clevelando miesto teisėjus, kurių iš viso yra keturiolika. Kilusi iš vengrų imigrantų šeimos, Blanche Krupansky 1948 metais baigė Western Reserve Universitetą ir tais pačiais metais išlaikė valstybinius teisės egzaminus. Eilę metų ji dirbo kaip juriskonsultė Workmen's Compensation departamente, o dabartiniu metu verčiasi teisės praktika. Iš dabar kandidatuojančių į teisėjus ji yra vienintelė, palaikanti santykius su tautinėmis grupėmis. Ji yra ne sykį buvusi ir lietuvių tarpe.

NEW \$4,500,000 GAS LINE NEARS COMPLETION

Baigiama nauja \$4,500,000 gazo linija

Dalis 1961 m. East Ohio \$26 milijonų plėtimosi programos

Ateinantį mėnesį gasas bus pristatytas nauja milžiniška 26 colių linija, kuri aptarnaus Clevelandą ir apylinkes. Naujas gazo kelias yra 45 mylių ilgio. Jis pajėgs duoti kasdien 300 milijonų kubinių pėdų gazo.

Tai yra tipiška mūsų didelių, nepertraukiamų investavimų, kuriuos turime vykdyti naujose linijose ir įrengimuose, kad aptarnautume East Ohio didėjančius klientų poreikavimus.

Dalis 1961 metų investavimo bus \$2,240,000 naujam požeminiam atsargų sandėliui... \$1,800,000 naujiems atsargų šuliniams... ir dar didesnės sumos išskirstymo linijoms, patarnavimo centrams ir įrengimams.

Kiekviena gazo kubinė pėda, kuri pereina per jūsų skaitiklį, turi būti garantuota šiais atsargų ir išskirstymo įrengimais. Todėl East Ohio nepertraukiamai gerina savo metodus ir įrengimus, kad duotų jums geriausią patarnavimą.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Jonas Grigaliūnas, įvykusioj Chicagos filatelijos parodoj, spalio 28-29 d., kurioj buvo išstatyta suvežti iš įvairių valstybių geriausi Lietuvos ir kitų valstybių pašto ženklų rinkiniai, už Lietuvos specialų pašto ženklų rinkinį gavo aukščiausią premiją — "Grand Award", labai gražią stovylą. Teisėjai buvo visi amerikiečiai geri žinovai filatelijos.

Prieš kelius metus už panašų rinkinį, J. Grigaliūnas Clevelande "Hollenden Hotel" įvykusioj parodoj taip pat yra gavęs sidabro medalį.

• Marija N. Sabataitytė, studijuojanti Annhurst kolegijoj, gavo pažymėjimą už pavyzdingas vokiečių kalbos studijas. Ji yra paskutinio kurso studentė. Kolegijoj priklauso Dainavos klubui, biologijos klubui ir ateitininkams.

• Teisėjas Harry Auslander, kuris visuomenei tarnavo virš 19 metų, kaip miesto prokuroro padėjėjas, Ohio vyriausio prokuroro padėjėjas, dabar vėl kandidatuoja į miesto teisimą.

Plačiau šiame numeryje randame skelbime.

Clevelando teisėjas HARRY AUSLANDER, visiems žinomas dėl savo teismo ir dorumo, vėl kandidatuoja į Clevelando miesto teisėjus.

• Edward F. Katalinas laimėjo pirmuosius rinkimus į Clevelando miesto tarybą (city council). Tarp Katalino ir sekančio kandidato buvo tik 20 balsų skirtumas.

Nepamirškime, kad nebaalsavusieji pirmuosiuose rinkimuose gali balsuoti dabar, pasirinkdami sau kandidatą. Lieka mums tik

energiau sukrusti ir savo kandidatą taryboje po šių rinkimų turėsime.

E. F. Katalinas yra remiamas: The Plain Dealer, The Cleveland Press ir Citizens League. Jis yra narys Lietuvių Demokratų Klubui ir priklauso Ohio State Bar Association.

E. P. Katalinas gimė Amerikoje. Čia baigė mokslo John Carroll Kolegijoje ir John Marshall Law School. Tai — jaunas advokatas, moka lietuviškai ir lietuviškuosius reikalus supranta. Mums turėti jį miesto taryboje būtų gera ir naudinga. Nepraleiskime progos lapkričio 7 d., antradienį, balsuoti už Edward F. Kataliną — miesto tarybos atstovą (councilman) iš 21-ojo ward'o.

GENOVAITĖ KARSOKIENĖ — kompanuos solistams lapkričio 4 d. SLA 14 kuopos rengiamame jubiliejiname koncerte. Visi kuopos nariai, jų šeimos nariai ir svečiai kviečiami atsilankyti į šį koncertą lietuvių salėje, Clevelande, kur tikrai maloniai praleisite laiką. Koncerto pradžia 7 val. vak.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Vienos šeimos namas, prie pat Naujos parapijos, viskas viename aukšte.

Dviejų aukštų vienos šeimos, ten pat, labai didelis sklypas.

Mūrinis bungalow, 3 miegamieji, prie pat E. 185 St.

Norintieji pirkti ar paroduoti prašome skambinti

Juozas Mikonis Realtor
EAST SHORE REALTY
780 E. 185 St. IV 1-6900
Namų MU 1-2154

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN **4%** **SUPERIOR SAVINGS**
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS
IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

ALT CLEVELANDO SKYRIUS

LAPKRIČIO 11 D.

Lietuvių Klubu salėje ruošia

VAKARĄ,

KURIAME DETROITO ARTISTŲ BUS

PASTATYTA PAGARSĖJUSI

KOMEDIJA

KAROLIO TETA.

Pradžią 7 val. vak.

Plačiau apie šį pagarsėjusį veikalą prašome pasiskaityti pereiname Dirvos numeryje atspausdintą rašinį "Karolio tetos belaukiant".

Kadangi numatoma, kad publika šiame vakare labai gausiai dalyvaus, tat prašome iš anksto apsirūpinti geresnių vietų bilietais, kurie pardavinėjami Lietuvių Prekybos Namuose (6905 Superior Ave.).

Vel išrinkite ...

JUDGE
HARRY
AUSLANDER

— in —
MUNICIPAL COURT

Former Assistant Attorney
General of Ohio

Former Assistant City
Prosecutor

Former President of
Cuyahoga County Bar
Association

ENDORSED BY:

THE PLAIN DEALER
CITIZEN'S LEAGUE
CUYAHOGA COUNTY
BAR ASSOCIATION

CLEVELAND BAR ASSOCIATION
COSMOPOLITAN DEMOCRATIC
LEAGUE
CLEVELAND FEDERATION OF
LABOR AFL-CIO

CUYAHOGA COUNTY DEMOCRATIC EXECUTIVE COMMITTEE
The Plain Dealer remdamas teisėjų Auslander sako savo vedamajame apie jo teismo Tarnybą:

"...Teisėjas Auslander vis toliau prideda prie savo ilgai praktikuojamo teisingumo ir pilno pasiuntimo darbui. Mes tikime, kad su didesniu patyrimu, jis turi sugebėjimą tapti vienu iš geriausių teisėjų".

X

HARRY AUSLANDER

AUSLANDER FOR JUDGE COMMITTEE
Robert W. Cassidy, Chairman, 4473 West 174th St., Cleveland, Ohio
Mary Ann Celebrezze and Casimir Bielen, Co-Chairmen
Frank J. E. Swita, Secretary

NEW! McDonald's CHEESEBURGERS

still only
19¢

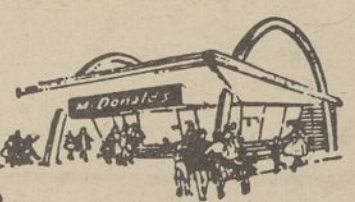
TRY 'EM TODAY

CHEESEBURGER "ALL AMERICAN"

CHEESEBURGER ... SHAKE ...
FRENCH FRIES ... McDONALD'S
"ALL AMERICAN". A MEAL FOR
ONLY 49¢ ... FOR A FAMILY OF
5 ONLY \$2.45

McDonald's
the drive-in with the arches

169th and LAKE SHORE BLVD.

6225 MAYFIELD ROAD EAST OF LANDER, MAYFIELD HEIGHTS

Vote ☒ YES Issue No. 10

1. Pašalinkite prikimštas, purvinas patalpas Clevelando pasenusiam Traffic Court. BALSUOKITE YES ISSUE Nr. 10!

2. Mūsų Traffic Court yra blogiausias visame krašte. Beveik 600 žmonių kasdien yra sugrūsti kaip kiaušės. BALSUOKITE YES ISSUE Nr. 10!

3. Virš 300,000 bus Traffic Court šiais metais. Jūs galite būti vienas iš jų!

Jūsų balsas už ISSUE Nr. 10 yra JOKS MOKESČIŲ PAKĖLIMAS!!

Rekomenduoja:

Citizen's League, Cleveland Bar Association, Cuyahoga County Bar Association, Mayor's Traffic Safety Education Committee, Greater Cleveland Safety Council, Cleveland Automobile Club, The Plain Dealer, Cleveland Press, all ward groups, all church and women's organizations.

New Municipal Traffic Court Building Committee

Robert J. Shoup, chairman
Mrs. Paul J. Gnaul and Judge Louis Petrash, co-chairmen
Mayor Anthony J. Celebrezze, Judge August Pryatel, Ex Officio

VOTE YES FOR No. 10 (NEW MUNICIPAL TRAFFIC COURT BUILDING)

DIRVA

Nr. 127

1961 m. lapkričio 3 d.

KAS IR KUR?

• **Ped. Lituanistikos Institutas, Latvių Bendruomenė** ir **Latvių Baltologų kuopai** pakvietus, spalio 29 d. dalyvavo neseniai mirusio latvių kalbininko prof. dr. Janio Endzelyno pagerbimo akademijoje. Institutui atstovavo Domas Velička ir Aleksandras Dundulis, lektoriai, ir dvi instituto studentės: Danguolė Šukelytė ir Asta Veličkaitė. Kalbininko Endzelyno moksliniai darbai yra reikšmingi ne tik patiems latviams, bet ir lietuviams, nes Endzelynas buvo vienas iš žymiausių baltų kalbų žinovų. Paskaitą apie Endzelyno gyvenimą ir darbus skaitė mgr. Aleksis Kalnins, o filosofijos profesorius dr. T. Celma apie kalbą ir žmogaus kultūrą. Abi paskaitos buvo akademinio lygio ir vertos dėmesio.

• **Antano Škėmo Raštų Išleidimo Fondui** įnašus prisuntė Dalia ir Raimundas Mieželiai \$50.00, dr. P. G. Luomons \$10.00, Stasys Džiugas \$5.00. Lietuvių visuomenė norinti padėti išleisti rašytojo Antano Škėmos kūrybą įnašus prašoma

siųsti Fondui adresu: Dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45 St., Chicago 32, Ill.

• **VLIKO** narių susirinkimas įvyks lapkričio 25-26 dienomis New Yorke. Iš Vokietijos atvyksta J. Glemža — VLIKO Vykdomosios Tarybos pirmininkas.

• **Pulk. Pranas Saladžius**, Dirvos bendradarbis iš Rochesterio, 12 dienų praleido ligoninėje ir po operacijos dabar sveiksta namuose.

• **Trys lietuvaitės** — Aurelija N. Kucinaitė iš Brocktono, Audra L. Antanaitytė iš Sao Paulo, Brazilijos ir Laima M. Šileikytė iš Woodhaveno, iš 21 studenčių pateko į geriausių Annhurst kolegijos mokinių sąrašą — Dean's List 1960-61 mokslo metams. Visos trys lietuvaitės priklauso Dainavos klubui — Annhurst kolegijos lietuvių studentų organizacijai.

• **Atsiųsta paminėti Alfonso Griciaus** Pažadinti sfinkasai. Poezija. 48 psl. Kaina \$1.50. Tiražas: 400 egz. Išleido "Lietuvių Dienos" (išleidimą finansavo kun. J. Kučingis), 4864 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif. Tai yra trečias A. Griciaus poezijos rinkinys.

LORETTA KASELYTĖ, Lietuvos Vyčių žurnalo "Vyris" redaktorė, grįždama iš atostogų, kurias praleido Pietų Amerikoje, buvo sustojusi New Yorke pasitarti vyčių veiklos reikalais. Nuolatinė jos gyvenamoji vieta yra Chicago, kur, De Paul universitete įgijusi matematikos master laipsnį, dirba savo specialybėje ir poilsio laiką skiria žurnalo redagavimui. Vytiš išėina kas mėnesį. Didesnė dalis straipsnių yra angliškai, apie lietuvių tautos rūpesčius, o trečdalis lietuviškai. Tą skyrių tvarko I. Sakalas. Pažymėtina, kad Loretta, nors čia gimusi ir augusi, visai taisyklingai kalba ir rašo lietuviškai ir siejosi Lietuvos reikalais.

Spalio 21 d. Toronto Lietuvių Namai minėjo savo veiklos dešimtmetį. VIRŠUJE: garbės prezidiumas — Šalkauskis, Banelis, Jakubynas, Indrelienė, Strazdas, Juškevičienė, Margis, Karka, Jagėla ir Dalinda. APAČIOJE: minėjimo svečiai.

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ DEŠIMTMETIS

Kasdieninė žmonių kalboj nors ir sakoma, kad namai pragarai, tačiau tuo sakiny dar nebaigiamas ir po žodžio "pragarai" taškas dar nededamas. Antrąją sakinio dalimi ta didžioji blogybė, kuri tūno namų savokoje, yra visiškai anuliuojama. Nors namai būtų ir pragarai, bet vis tik be jų, kokie jie bebūtų, mums nebūtų gerai.

Ne kas kitas, o mes nustoję savo gimtųjų pastogių, savų namų giliai pajutome tėvynės ir lietuvių lietuvių ilgesį. Mes supratome, kad be savų namų mums bus sunku čia išsiversti.

Daugeliui toji problema atvykus į šį kraštą buvo pirmajiu rūpesčiu. Kiekvienam buvo aišku, kad mūsų lietuviški reikalai nenukentėtų, reikia ką nors daryti, veikti. Tačiau didžiausia kliūtis bet kokios lietuviškos veiklos, buvo neturėjimas savos pastogės. Tad nieko nelaukiant buvo griebtasi šią mintį kelti viešumon ir ieškoti priemonių ją realizuoti.

Visi tai jautė, kad be savų namų lietuviams bus negerai,

Solistė Justina Šriubiškienė dainuoja Lietuvių Namų dešimtmečio koncerte. Prie pianino S. Gailevičius.

S. Dabkaus nuotrauka

Muziko St. Gailevičiaus vadovaujamas vyrų kvartetas išpildo meninę programą minėjime.

S. Dabkaus nuotrauka

jie gali išsisklaidyti ir pasimesti įvairiautėje minioje. Todėl pats gyvenimas savų namų įsigijimo reikalą iškėlė visu rimtumu dar prieš dešimtį metų.

Trumpas yra dešimties metų laikotarpis, tačiau kai atsisuki atgal ir pasidairai po tas praėjusio laikotarpio dienas Kanadoje, tai negalima praeiti pro jas visiškai užsimerkus ir ne žodžio netarus. Buvo gyventa, dirbta ir rūpintasi, kad pasiekus kultūrinę bei ekonominę sritį kodidžiausių laimėjimų.

Toronto lietuvių kolonijos laimėjimų didžioji dalis kaip tik ir tenka Lietuvių Namams, kurie per dešimtį metų visiems buvo atviri ir padėjo siekti savo užsibrėžtų tikslų. Lietuvių Namuose įsisteigė ir ten rado prieglobstį lietuvių kredito kooperatyvas, Parama, kuris šiandien turi 1550 narių. LN prisiglaudė ir turi repetitijoms ir susirinkimams patalpas choras Varpas. Baletu studija, tautinių šokių grupė, skautai ir kitos lietuviškos organizacijos. Pažymėtina, kad lietuvių namų parama lietuviškiems reikalams yra nemaža ir labai brangintina.

Lietuvių Namai spalio 21 d. paminėjo savo veiklos dešimtį. Tai įvyko savose patalpose. Minėjimą pradėjo valdybos pirmininkas St. Banelis pakviesdamas į garbės prezidiumą pirmuosius

lietuvių namų pionierius — fondo ir pirmosios valdybos narius K. Dalindą, O. Indrelienę, J. Jagėlą, J. Jokūbyną, E. Jurkevičienę, J. Karką, A. Margį, J. Strazdą ir A. Šalkauskį.

Sudarius prezidiumą, pirmininkas savo įžanginiame žodyje nusakė lietuvių namų reikšmę ir jų įsigijimą įvertino kaip labai didelį laimėjimą. Esą, kam yra tekę prieš 10 metų gyventi Toronte ir dirbti visuomeninį darbą, tam visuomet tekdavę susidurti su pagrindiniu tos veiklos stabdžiu — patalpų neturėjimu. Lietuvių namų įsigijimas buvęs neatidėtinasis reikalas. Tačiau nebuvę tai lengva be didesnio kapitalo padaryti. Sutelkus pradžiai 1000 dol., buvo užpirktas namas, kuriuo tuometinė vertė siekė 45,000 dol. Baigdamas savo žodį pabrėžė, kad lietuvių namai buvo ir yra bendras mūsų tautinis, visuomeninis, kultūrinis ir ekonominis židinys, prieinamas visiems lietuviams.

J. Strazdas, sveikindamas lietuvių kooperatyvo Paramos vardą, pažymėjo, kad be savų namų įsigijimo, nebūtume pajėgę sukurti savo ekonominių organizacijų, kaip Parama ir kt.

LB Toronto apylinkės vardu sveikino S. Juozapavičius, Varpo choro — A. Medelis ir SLA vietos kuopos — O. Indrelienė.

Meninę programą išpildė solistė J. Šriubiškienė ir St. Gailevičiaus vedamas vyrų kvartetas. Pasirinktas repertuaras buvo artimas lietuvių sielai ir gražiai išpildytas. Solistė ir kvartetui akomponavo muz. St. Gailevičius.

Po meninės programos ėjo linksmoji dalis. Tuoju pat susirinkusieji pasiskirstė po visą namą: vieni šoki, kiti už gražiai paruoštų vaišių stalų dalindamiesi išpildžiais stiprinos ir sprendė įvairias lietuviškos veiklos problemas. Tačiau, kaip teko pastebėti, labiausiai sukosi LN valdybos narė E. Jurkevičienė su talkininkėmis Abromaitiene, Adomaitiene, Baneliene, Čepauskiene, Eidukaitiene, Indreliene, Jakubyniene, Kregždienė, Morkūniene, Stirbyte, Šenteriene ir Urboniene. Jos tyliai dirbdamos mokėjo sudaryti pobūvio jaukią apilinkumą ir gražias nuotaikas, kad visiškai nepailgo tas šeštadienio vakaras nuėjęs į praeitį Lietuvių Namuose.

Žengiant į antrąjį dešimtmetį linkėtina kad lietuvių namų veikla būtų naši ir sekminga.

(pb)

Alf. Mikulskio vedamas Čiurlionio Ansamblis, solistai Aldona Stempužienė ir Vaclovas Verikaitis spalio 28 d., su didžiausiu pasisekimu, išpildė meninę programą Central Technical School auditorijoje Toronte. Koncertą ruošė lietuvių radijo valandėlės "Tėvynės prisiminimai" vedėjas R. J. Simanavičius.

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" veda akciją už mokyklinio amžiaus jaunimo įjungimą į naujas Paramos taupytojų eiles. Ta proga valdybos kai kurie nariai lankėsi vietos lituanistinėje mokykloje ir davė tuo reikalu patikslinimų. Asmeniškas kontaktas su mokiniais, kaip patiriama, davęs teigiamų vaisių. Toli mesnis mokykloje jaunimo verbavimas buvo pavestas V. Simanavičiui.

Putvio vardo vietos šaulių kuopa lapkričio 4 d., 7 val. 30 min. Prisikėlimo parapijos salėje ruošia pobūvį. Programa numatoma įdomi ir turininga.

--KODEL tu savo vyrui nupirkai tokių ryškių spalvų pižamą?

--Mat, mano vyras miegodamas vaikšto, tad nenorėjau, kad jį koks sunkvežimis suvažinėtų.

KALĖDINES DOVANAS

vistiek pirkait. Pirkait dabar, išsimokėsit pamažu. Dovana bus puošniai supakuota nemokamai. Atsiimsit prieš Kalėdas, Gradinio TV, radijų, patefonų, vokiškų aparatų ir plokštelių krautuvė, 2512 w. 47th Str., Chicago, Ill., FR 6-1998.

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti LST Korp! Neo-Lithuania 39 metų, Korp! Neo-Lithuania IV suvažiavimo ir LT Akademinio Sambūrio 11 metų

IŠKILMINGOJE SUEIGOJE ir POBŪVYJE

Kuris įvyks 1961 m. lapkričio mėn. 11 d. 20 val. Midwest Hotel patalpose 6 No. Hamlin Ave., Chicago.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti iki 8 m. lapkričio mėn. 9 d. A. Siliūnui, tel.: PR 8-0149.

SVENTĖS PROGRAMA

1. 20 val. iškilminga Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio sueiga.

2. Korp! Neo-Lithuania Chicagos Skyriaus vėliavos šventinimas.

3. Korp! Neo-Lithuania junjorų kelimas į senjorus.

4. Vakariėnė ir šokiai.

Šokiams gros Cleveland'o neo-lithuanų orkestras vadovaujamas sen. A. Modestavičiaus.

Įėjimas: \$ 5.—

Studentams \$ 3.—

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Chicagoje